

TOILA VALLA LEHT

Nr 165 MÄRTS 2020

Vallavanema kõne Konstantin Pätsi kuju avamisel

Austatud daamid ja härrad!

Homme tähistatakse kõikjal Eestis Vabariigi 102. sünnipäeva. Vabariigi auks algab pidupäev päikesetõusul lipuheiskamisega. Toila vallas toimuvad lipuheiskamised siin Oru pargis ja Valaste joa juures. Eesti sini-must-valge lipu – ühe olulise rahvusliku sümboli heiskamine näitab, et me väärtustame oma riiki ja rahvana kanname edasi austust ja mäletame neid, kes selle riigi üles ehitasid.

Eesti riigi sünni eel ei uskunud paljud sellise riigi võimalikkust. Eestit peeti liiga väikeseks ja eestlaste eneseteadvust liiga nõrgaks. Ometi see riik sündis – väliste ja sisemiste asjaolude soodsal kokkulangemisel. Midagi ei teki aga päris iseenesest ega üleöö, kõigel on oma eellugu. Ja inimesed on need, kelle koosmõjus ajalugu sünnibki.

Eesti Vabariigi ettevalmistajaid ja väljakuulutajaid oli palju. Ent keegi nendest pidi olema esimene, keegi pidi ettevõtmist suunama. Kahtlemata oli selleks suunaajaks Konstantin Päts – Eestimaa Päästmise Komitee tegelik juht, kellest sai ka Eesti riigi esimene valitsusjuht ja sõjaminister kõige raskemal ajal – Vabadussõja alguses. Ajal, mil lootusetus oli väga laialdane. Konstantin Päts ja kindral Johan Laidoner uskusid selle sõja mõttekusse ja võidu võimalikkusse.

Konstantin Pätsile ja kindral Laidonerile on ette heidetud Eesti iseseisvuse kaotust, või vähemalt kaotust ilma relvastatud vastupanuta. Otsust nõustuda baaside lepinguga ei langetanud aga nemad kahekesi. Otsustamisel osales kogu riigi poliitiline juhtkond. Lõpuks mõistsid kõik: selles olukorras targem annab järele.

Eesti juhtkond ei võinud teada, et Saksamaa rünnak viibib terve aasta. 1940. aasta suvel sulgus lõks. Pedagoog Heli Susi on kirjeldanud oma isa Arnold Susi, kes oli Tšefi valitsuse liige ja Solženitsõni mentor GULAGis, meenutust viimsest kohtumisest Konstantin Pätsiga. Riigipea oli lausunud: „Mis minust saab, pole oluline, aga Eesti rahvas peab alles jääma!“

Me ei saa kunagi teada, millised oleksid olnud Eesti kaotused, kui Eesti Vabariik oleks otsustanud 1939. aasta septembri lõpus osutada Punaarmeele täiesti üksinda sõjalist vastupanu.

Konstantin Pätsi teene eesti rahva ees on: ta julgus astuda vastu vapsidele ja taastas väga lõhestunud ühiskonnas rahu ning tasakaalu. Ta asus järk-järgult riigireformi teele. Peagi valitud Rahvuskogu võttis 1937. aastal vastu uue põhiseaduse, mille alusel valiti

Konstantin Päts jõudis tagasi Oru parki. Foto: Alar Tasa

Presidendilt presidendile. Foto: Lea Rand

Konstantin Pätsi skulptuuri loojad Simson von Seakyl ja Edvins Krūmis. Foto: Lea Rand

uus Riigikogu. Malbe autoritaarne riigikord oli teel taastuvale täisdemokraatiale.

Autoritaarsed riigikorrad olid toonases Euroopas täiesti valdavad – see oli aja vaim. Eesti oli neist üks mõõdukamaid. Nõuda

tagantjärele tarkuses, et Eesti pidanuks siis olema nagu Rootsi või Suurbritannia on kahtlemata mõõdotundetu. Eestil puudusid selleks ajaloolised eeldused.

Talupoegade ühiskond oli küll õppinud valima vallavanemaid ja

pidama vallakohtuid, ent oma riigi kogemus oli ikkagi väga üürike. Me ei tohi mineviku inimestelt nõuda tänaseid arusaamu.

On tähelepanuväärne, et Konstantin Päts oli pikkadel Nõukogude okupatsiooni aastakümnetel rahva mälus kõrgelt hinnatud. Ühelt poolt võib seda seletada tema märtrisaatusega. Kuid teiselt poolt ka sellega, et Pätsi aega mäletati väga ilusana. Muidugi oli see ilus võrreldes järgnenud Nõukogude ajaga, aga mitte ainult. See pidi olema ilus ka asjana iseeneses. Kui see aeg oleks olnud ebameeldiv diktatuur, kajastunuks see kindlasti ka rahva mälus, ka tollest ajast säilinud kirjades, päevikutes jne.

Me peaksime loobuma negatiivsest hoiakust Konstantin Pätsi suhtes, teadlikult ja tahtlikult loodud halvustavast müüdist.

Pätsi aja märkideks meie tänases Eestis on uuenenud ruumilahendused, euroopalik raamatukultuur, kodukaunistamise liikumine, lippudega taluõuel või majade seintel.

Ennekõike aga kodurahu ja tasakaalu armastav eluhoiak.

Konstantin Pätsi lugu võib vaadelda kui Eesti riigi lugu, mis on läbi põimunud lootuse ja lootusetusega, kannatuse ja selle ületamisega, mõistmise ja mõistmatusega.

Konstantin Pätsi märterlikkus on justkui Eesti Vabariigi märterlikkus. Mitte keegi Eesti riigimeestest pole oma poliitilise tegevuse pärast nii palju kordi ja nii palju aastaid vangis veetnud kui Konstantin Päts.

Me ei saa kunagi teada, kuidas läinuks ajalugu, kui see oleks läinud teisiti. Usume lihtsameelselt, et see saanuks minna vaid paremini. Mõelgem, ehk oleme Konstantin Pätsi tänuvõlglast? Mitte ainult kui Eesti Vabariigi ühe peamise rajaja ees, vaid ka kui eestluse elus hoidja ees.

Konstantin Päts on Eesti jaoks esimene president ja sellega meie riigi presidendit institutsiooni kandja. Toila valla jaoks aga lisaks – esimene valla aukodanik ja need on ajaloolised faktid.

Kuju püstitamise ideest teostuseni on möödunud vaid aasta. See näitabki meie inimeste ühtehoidmist, väärtuste ja ajaloo tunnustamist.

Täna Toila valla Hariduse ja Kultuuri Seltsi, kellega koos selle tee läbi käisime.

Sügav lugupidamine teile eestimaalased, idavirulased ja Toila inimesed, ettevõtjad, riigi institutsioonid, tänu kelle nii rahalisele, kui tegevustega panustatud toetustele on meil võimalus täna 23. veebruaril, Konstantin Pätsi sünnipäeval Toilas, avaldada austust ja jätkata Oru pargi ajaloolist

eesmärgipärast arendamist.

On veel inimene, kelle panus esimese presidendit jõudmiseks Oru parki on märkimisväärne – Aivar Simson, kunstniku nimega Simpson von Seakyl. Skulptori-poolne teostus on meile loonud tõeliselt väärka presidendit. Täna sind!

Täna Edvins Krūmis, Dmitri Sokolov koos Uus Monumentaali meeskonnaga, kellega oli samuti usaldav koostöö.

Eile saabus mulle kiri, mille lubasin täna sel sündmusel ette lugeda:

Tervitame tänase piduliku sündmuse puhul kõiki sellest osavõtjaid, täname omalt poolt kõiki, kes on kaasa aidanud meie riigi ühe looja, Konstantin Pätsi mälestuse jäädvustamisele, seekord Toilas. Konstantin Pätsil oli õnn luua eestlastele oma riik, kuid ta enda saatus kujunes draamatiliseks. Meie, väikesearvuliste entusiastide nn rahvadiploma-

tide nimel, kes on jäädvustanud Konstantin Pätsi mälestuse tema kunagisel matmispaigal Vene-maal, Tveri oblasti Buraševos asula mahajäetud surnuaial, on alati mees tema sõnad, „Mis saab meist (juhtidest) pole tähtis, peasi et Eesti rahvas jääks püsima.“ Need tema sõnad on ära toodud meie kodulehe Konstantin Pätsi jälgedes.ee pealehel. Meie suhtlemisele Buraševos ja Tveris, kes on informeeritud tänasest sündmusest Toilas. Hoidkem üksteist, hoidkem Eestit!

Konstantin Pätsi Venemaal mälestuse jäädvustajate nimel
Niina Peerna ja Henn Latt

KONSTANTIN PÄTS

on Eesti jaoks esimene president ja sellega meie riigi presidendit institutsiooni kandja, Toila valla jaoks on ta aga ka esimene valla aukodanik.

Toila vallavalitsuse ja vallavolikogu nimel sügav lugupidamine ja tänu

Toila valla Hariduse ja Kultuuri Seltsile, eestimaalastele, idavirulastele ja Toila inimestele, ettevõtjatele, riigi institutsioonidele, kelle nii rahalise kui tegevustega panustatud toetuste abil valmis ja paigaldasime Konstantin Pätsi kuju, mis valmis tänu skulptor Aivar Simsonile, kunstnikunimega Simpson von Seakyl, Edvins Krūmisile ja Dmitri Sokolovile koos Uue Monumentaali meeskonnaga.

Toetajad ja panustajad:

1. Toila vald	30. Ly-Ene Onton	61. Tiit Kuusmik
2. Jõhvi vald	31. Lembit Prits	62. Evelyn East
3. Alutaguse vald	32. Bruno Uustal	63. Kerda Eiert
4. Lügane vald	33. Mai Voore	64. Simo Eiert
5. Narva-Jõesuu linn	34. Meedy Hiilo	65. Vladislav Brönzov
6. AS Toila Sanatoorium	35. Kaja Rebane	66. Alar East
7. OÜ Saka Mõis	36. Meeri Mehide	67. Jane East
8. OÜ Virtel Grupp	37. Krista Kool	68. Rico East
9. Corrigo Valgevilla	38. Silja Vask	69. Johann C. Lüüs
10. OÜ Toila Rand	39. Stella Müsler	70. Matvei Ziltsov
11. OÜ Viru Rand	40. Tiina Albi	71. Diana Ziltsova
12. Seltsing Merekivi	41. Ralf Burk	72. Mehil Luus ja Piia Tamm
13. Siseminister Mart Helme	42. Kalev Tihtkan	73. Ilmar Siimon
14. Riigihalduse minister Jaak Aab	43. Meelis Tint	74. Maie Paas
15. OÜ JOVI	44. Gert Tartlan	75. Kersti Otu
16. OÜ Perearstide Keskus NEEME	45. Roland Peets	76. Silja Sarap
17. AS SILMET GRUPP	46. Arvo Lossi ja Rasma Sunaksle	77. Jüri Gabriel
18. OÜ T.R. Tamme Auto	47. Ergo Tamm	78. Urmas Vitkin
19. OÜ Remetok	48. Karmen Onton	79. Vahur Rand
20. OÜ Nordost Partner	49. Kätlin Onton	80. Aivar Lauik ja Anneli Lamp
21. Toivo ja Katja Loide	50. Helve Guštšina	81. Reet Balbaum
22. Signe Ilmjärv	51. Margus Ilmjärv	82. Aime Luuk
23. Eve East	52. Kristina Ernits	83. Marge Moor
24. Riina Ivanova	53. Eduard East	84. Rein Luuse
25. Svetlana Vladimirova	54. Signe Müür	85. Avar Pentel
26. Kaja Kõnsa	55. Mehil Astok	86. Heino Laur
27. Valentina Kutuzova	56. Aavo Laur	87. Aivar Sarapik
28. Anu Pungas	57. Signe Kiisk	88. Katrin Otto
29. Piret Küttis	58. Aivar Peetsalu	89. Juhani Reisi
	59. Lea Rand	90. Kaisa Pukk
	60. Ülle Veede	91. Peeter Sööt

(seisuga 26.02.2020)

TOIMETAJA VEERG

Armsad Toila Valla Lehe lugejad!

Kuna me pole teiega sel aastal veel leheveergudel kohtunud, siis alustuseks tahan teile ilusat aastat soovida. Olgugi, et aasta esimese veerandi terad on ajakukk juba peaaegu ära nokkinud. Ilusat ja head võib ju ikka alati soovida.

Kindlasti on nii mõnigi teist

mõelnud, miks valla leht pole juba mitu kuud postkasti jõudnud. Päris mitmed lehelugejad on ka helistanud ja muret tundnud, et kas on ainult nemad lehest ilma jäänud või on leht ilmumise lõpetanud. See teeb tegelikult ainult rõõmu, sest näitab, et valla leht on oluline ja oodatud.

Kuna meie hea ja pikaaeg-

ne koostööpartner trükikoda Trükis läks möödunud aasta lõpus pankrotti, siis juhtuski nii, et lehe ilmumisse tekkis mõnekuune paus.

Täna oleme oma asjaajamisega jõudnud sinna maale, et meil on uus kujundaja ja ka uus trükikoda. Edaspidi kujundatakse meie valla lehte osiühingus Ajakirjastus

ja trükitakse trükikojas Printall.

Loodame, et ka nendega kujuneb meie koostöö ladusalt ja Toila Valla Leht rõõmustab teid taas iga kuu.

Päikeselist saabuvat kevadet ja kohtumiseni taas!

Lea Rand

TOILA VALLA LEHT

Väljaandja:

Toila Vallavalitsus
Pikk 13a, 41702 Toila
toilavv@toila.ee
+372 336 9845
toila.kovtp.ee
Lea Rand
Ajakirjastus OÜ
Printall AS
2100

Toimetaja:

Kujundus:

Trükk:

Tiraaž:

Kaasautorite materjal
ootame iga kuu
25. kuupäevaks
e-maili aadressile
lea.rand65@gmail.com

Hajaasustuse programm pakub toetust maal elavatele peredele

Maapiirkondades elavatele peredele avanes taas võimalus oma elutingimuste parandamiseks taotleda toetust hajaasustuse programmist. Taotlusi saab esitada programmis osalevatele kohalikele omavalitsustele kuni 17. aprillini.

„Maale elama kolimisel on omad suured plussid – looduskaunis ja sageli privaatne elukeskkond. Samal ajal võib see võrreldes linnaeluga olla ka raskem teekond kodu rajamiseks,” nentis riigihalduse minister Jaak Aab. „Võib juhtuda, et ise tuleb juurde rajada vee- ja kanalisatsioonisüsteem, elektrisüsteem või koduni viivad juurdepääsuteed. Sellise väljakutse ees seisvad inimesed väärivad iga-külget tuge ja abi, et tagada elementaarsed elutingimused.“ Programmiga soovitakse tagada maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ja aida-

ta kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Sellel aastal toetab riik hajaasustuse programmi 2,1 miljoni euroga. Kahel eelmisel aastal on riigi toetus olnud samas suurusjärgus. Programmi toetusvahenditest panustab ühe kolmandiku riik, kolmandiku omavalitsus ja kolmandiku era-isikud ise omafinantseeringuna. Viimastel aastatel on hajaasustuse programm olnud taotlejate seas väga populaarne. Näiteks 2019. aastal esitati programmis 3022 projektitaotlust, neist rahastati 1465. Riigi toetus oli 2,2 miljonit eurot, omavalitsused panustasid 2,3 miljonit eurot ning toetuse saajate omafinantseering oli samuti 2,3 miljonit eurot. Toetust saab taotleda elukohajärgsele majapidamisele, kuhu taotleja oli sisse registreeritud

selle aasta 1. jaanuari seisuga. Programmist on võimalik saada toetust kuni 6500 eurot majapidamise kohta ja taotleja omafinantseering peab moodustama vähemalt 33 protsenti projekti maksumusest.

Kohalike omavalitsuste jaoks on programmis osalemine vabatahtlik. Taotlusvoor avatakse nendes omavalitsustes, kes on valmis programmi rahastamises ja rakendamises osalema.

Tänavu avaneb hajaasustuse programmi taotlusvoor pisut varem kui varasematel aastatel. Taotlusi on võimalik esitada kohalikele omavalitsustele kuni 17. aprillini. Kontaktisik Toila vallas on arendusnõunik Mehis Luus.

TVL

Õiguskorra ülevaade Toila vallas

Seoses 2019. aasta möödumisega edastan teile lühikese politseipoolse kokkuvõtte valla territooriumil toimunu kohta. Mul on rõõm tõdeda, et meie vallas on palju õigusrikkumised langustrendis. Üsun, et see tuleb sellest, et üha rohkem oleme hakanud hoolima nii enese kui ka kaaskodanikke heaolust. Oleme muutunud seaduskuulekamaks ja mõistma, milliseid tagajärgi üks või teine süütegu endaga kaasa võib tuua.

Siiski on kasvutrendis isikuvastased kuriteod, millest enamuse moodustavad maakeeli öelduna teise inimese löömised ja seda just lähedastega seoses. Numbriliselt võttes registreeriti isikuvastaseid kuritegusid 2018. aastal 16 ja 2019. aastal oli juba 21. Julgen väita, et see kasv on paljustki tingitud sellest, et inimesed märkavad enda ümber toimuvat ja julgevad sellest ka teada anda. Hea on tõdeda, et üha enam otsivad ka kannatanud ise abi väljastpoolt ning julgemalt

annavad enda olukorrast teada. Kasutatakse nii ohvriabi teenust kui ka valla sotsiaaltöötaja abi, samuti ei kardeta abi otsimiseks pöörduda psühholoogi poole. Ka politsei paneb jätkuvalt üha enam rõhku lähisuhtevägivallaga seonduvate juhtumite lahendamisesse. Üheskoos kohaliku omavalitsusega, ohvriabi teenusega ja kogukonnaga saame abi vajajat ka aidata.

Probleemiks on jätkuvalt liikluskultuur. Endiselt toimuvad Tallinn-Narva maanteel ohtlikud möödasõidud ja lubatud sõidukiiruse ületused. Politsei- ja Piirivalveameti analüüsibüroo ALIS andmete kohaselt aprillis 2019 Toila vallas fikseeriti politseis poolt suurim kiiruseületus, kus sõideti maanteel 167 km/h. Lisaks sellele, et sõidukiirus peab alati jääma lubatu piiridesse, peab kiirus vastamata alati ka juhi oskustele ning tee ja ilmastikuoludele. Raskete tee- või ilmastikuolude korral võib julgelt ka aeglasemalt sõita, kuid alati tuleb teiste juhtidega arvestada

ning anda neile võimalus ohutult mööduda.

Murekohaks on jätkuvalt alaealiste poolt alkoholi tarvitamine ning suitsetamine, siis ka sel aastal korraldab politsei sihtsuunitlusega tegevusi – mille üheks eesmärgiks on ära hoida ja vähendada sõltuvainete tarvitamist alaealiste poolt. Noorte tervisest tuleb hoolida, seega pööran tähelepanu sellele, et iga täiskasvanu saab sellele kaasa aidata, rääkides alkoholi/suitsetamise ja narkootikumide kahjulikkusest.

Koostöös loome turvalisuse! Kui tunned, et võid valla turvalisusele kaasa aidata ja oled valmis õigusrikkujaid korrale kutsuma, siis võta palun valla piirkonnapolitseinikega ühendust ja mõtleme koos, kuidas saaksid just Sina valla turvalisusele panustada.

Juhan Reisi,
Toila valda teenindav
piirkonnapolitseinik
Tel 337 313, juhan.reisi@politsei.ee
Kiireloomuliste probleemide korral
helistada hädaabinumbri 112

TOILA VALLAVOLIKOGU TEATED

27. novembri istung

Võeti vastu sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksamise kord, mis sätestab toetuste määramise ja maksamise tingimused ning korra isikutele, kelle rahvastikuregistrisse kantud elukoht on Toila vallas.

Toetuste liigid:

1. Leibkonna sissetulekust mittesõltuvad toetused:

- sünnitoetus;
- matusetoetus;
- lasteaja kohatasu hüvitamine.

2. Leibkonna sissetulekust sõltuvad toetused:

- toetus lasteaja kulude (kohamaks, osalustasu, toidupäev) osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus kooliaasta alustamisega seotud kulutuste (koolitarbed, spordiriided ja -jalanõud jm) osaliseks hüvitamiseks õpilastele kuni 19. eluaastani (k.a). Toetuse avaldusi võetakse vastu kuni 31. oktoobrini;
 - toetus retseptiravimite maksumuse osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus raviteenuste (visiiditasud, voodipäeva maksumus, hambaravi) osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus sotsiaal- ja tervishoiuteenusele sõidukulu osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus prillide ja invaabivahendite ostmise või laenutamise osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus küttematerjali ostmise osaliseks hüvitamiseks era- ja kortermajades;
 - toetus laste- ja spordilaagri kulutuste osaliseks hüvitamiseks;
 - toetus erakorraliste kahjude ja kulude osaliseks hüvitamiseks (vargus politsei või tulekahju pääste-teenistuse tõendi esitamisel või muu ettenägematu juhtum);
 - muu sotsiaaltoetus hädavajalike kulutuste osaliseks hüvitamiseks (isikut tõendavate dokumentide vormistamine, tervisetõend tööle asumiseks jm).
3. Sihtgrupist sõltuv toetus on toetus koolisõiduga seotud kulutuste hüvitamiseks.

§ 3. Toetuse taotlemine, määramine ja maksamine

1. Leibkonna sissetulekust mittesõltuvad toetused:

- Sünnitoetust makstakse 100% ulatuses lapse sünni puhul, kui mõlema lapsevanema (s.h üksikvanem) ning sündinud lapse rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on lapse sünni hetkel Toila vald. Sünnitoetust makstakse 50% ulatuses, kui ühe lapsevanema ning sündinud lapse rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on lapse sünni hetkel Toila vald.
- Mitmikute sünni puhul makstakse sünnitoetust iga lapse kohta käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 korda järgides.
- Lapse vanemal on õigus toetusele kahe kuu jooksul pärast lapse sündi. Toetust makstakse avalduse esitamisel kehtinud korras ja määras. Toetuse maksamise aluseks on sünnitõend ja rahvastikuregistri andmed. Avalduses märgitakse taotleja nimi, leibkonna koosseis, kontaktandmed, ja arvelduskonto number.

- Sünnitoetust ei maksta, kui laps on riiklikul ülalpidamisel või on teises perekonnas eestkostel või hooldusel.

- Matusetoetus makstakse inimesele, kes korraldab matust isikule, kelle viimaseks elukohaks oli rahvastikuregistri andmetel Toila vald.

- Toetuse saamiseks tuleb esitada vallavalitsusele avaldus koos kuludokumentidega. Avalduses märgitakse taotleja nimi, kontaktandmed, arvelduskonto number. Toetuse maksamise aluseks on rahvastikuregistri andmed. Matusetoetust finantseeritakse riigieelarvest Toila valla eelarve kaudu. Matusetoetust on õigus taotleda kahe kuu jooksul pärast surma registreerimist.

- Lasteaia kohatasu hüvitatakse lapsevanemale 100% ulatuses kui peres on kaks ja enam last, kes käivad lasteaia ja nii vanema kui ka laste elukoht on rahvastikuregistri andmetel Toila vald lapsevanema poolt esitatud avalduse alusel. Avalduses märgitakse taotleja nimi, kontaktandmed, arvelduskonto number, lasteaia nimetus, laste nimed ja isikukoodid ning lisatakse kuludokumendid.

- Lasteaia kohatasu hüvitamiseks on õigus esitada taotlus korraga kuni kahe viimase kuu tasutud kohatasu eest.

2. Leibkonna sissetulekust sõltuvad toetused:

- Toetuse taotleja esitab vallavalitsusele avalduse, milles põhjendab toetuse saamise vajadust. Avalduses märgitakse taotleja nimi, kontaktandmed, leibkonna koosseis ja sissetulekud, arvelduskonto number. Avaldusele lisatakse kuludokumendid.
- Sotsiaaltöötajal on õigus nõuda taotlejalt leibkonna sissetulekuid tõendavaid dokumente ning muid andmeid ja dokumente, millest informeeritakse taotlejat avalduse vastuvõtmisel või kümne tööpäeva jooksul pärast avalduse vastuvõtmist.
- Toetust on õigus taotleda kahe kuu jooksul peale sündmust, millega seoses toetust taotletakse.
- Käesoleva korra § 2 lõikes 2 sätestatud toetuse määramise aluseks on leibkonna sissetulek. Sissetuleku hulka arvatakse kõik netotulud, välja arvatud vallaelarve vahenditest makstavad ühekordsed sotsiaaltoetused.

- Käesoleva korra § 2 lõikes 2 sätestatud toetus määratakse reeglina isikutele, kelle leibkonna sissetulek iga pereliikme kohta on väiksem kui kahe ja poole kordne kehtiv toimetulekupiiri määr.
- Käesoleva korra § 2 lõike 2 punktis 9 sätestatud toetust on õigus määrata ka suurema sissetulekuga peredele.

3. Sihtgrupist sõltuvad toetused:

- Koolisõiduga seotud kulutused hüvitatakse Ida-Virumaal üldhariduskoolides alg-, põhi- või keskhariidust omandavatele õpilastele õppetöö perioodil täies ulatuses.
- Sõidukulude hüvitamist on õigus taotleda õpilase vanemal, eestkostjal, hooldajal või õpilasel endal alates 18. eluaastast. Toetuse saamiseks esitab eespool nimetatud isik vallavalitsusele avalduse. Avalduses märgitakse taotleja nimi, kontaktandmed, õppeasutus, õpilase nimi, klass ning süstematiseeritud sõidupiletid, kus on loetavad kuu-päev, maksumus, sõidumarsruut ning kellaaeg.
- Hüvitatakse kahel viimasel kuul kooli ja sealt

tagasi alalise elukohta sõitmiseks kasutatud sõidupiletid, arvestusega üks edasi-tagasi sõit päevas. Väljamaksed teostatakse vallavalitsuse korralduse alusel taotleja arvelduskontole.

- Toetuse suurus sõltub Toila valla eelarvest sotsiaaltoetusteks eraldatud vahenditest, toetuse piirmäärast, riiklikest sotsiaaltoetustest, taotleja leibkonna sissetulekust, varanduslikust seisust, eluasemekuludest ning taotleja vajadustest. Sotsiaaltöötajal on õigus, eelneval kokkuleppel taotlejaga teha kodukülastus, et hinnata sotsiaaltoetuse määramise vajadust.

§ 4. Sotsiaaltoetuste määramisest keeldumine

1. Sotsiaaltoetuse määramise keeldumise aluseks on:

- taotleja on toetuse saamiseks esitanud teadlikult valeandmeid;
- taotleja jätab esitamata toetuse määramiseks vajalikke andmeid või dokumente;
- toetuse taotlemine ja määramine ei ole kooskõlas kehtiva korraga;
- toetust on eelarveaastal eraldatud piirmäär ulatuses;
- taotleja ei võimalda toetuse määramise vajadust kontrollida;
- toetuse vajaduse katavad riiklikud või valla eelarvest makstavad toetused ja teenused.

2. Toetuse andmise või sellest keeldumise otsustab vallavalitsus kümne tööpäeva jooksul, arvates toetuse taotlemiseks viimase vajaliku dokumendi saamise päevast.

3. Toetuse mittemääramise korral teatatakse sellest toetuse taotlejale kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates, tuues välja keeldumise põhjuse.

Seletuskiri Toila Vallavolikogu määruse eelnõule „Sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksamise kord”

Sotsiaaltoetuste korra muutmise tingis õiguskantsleri pöördumine ning tähelepanu osutamise määruse § 3 lg 1 p 1 – sünnitoetuse maksumine ühele lapsevanemale (reeglina emale). Õiguskantsleri soovitus on muuta antud sõnastust selliselt, et ei eelistataks üht vanemat teisele ning määrus oleks toetuse taotlejale üheselt mõistetav.

Vältimaks isade diskrimineerimist on võetud antud korras suunav selgitus maha.

Täpsustati leibkonna sissetulekust sõltuvate toetuste loetelu. Varasema 8 punkti asemel on antud määruks 10 punkti. Loetelu tehti täpsemaks. Lisatud on sotsiaal- ja tervishoiuteenusele sõidukulu osaline hüvitamine, prillide osaline hüvitamine, laste- ja spordilaagri kulutuste osaline hüvitamine. Muudetud on sünnitoetuste maksamise korda, kus sünnitoetust makstakse 100% ulatuses lapse sünni puhul, kui mõlema lapsevanema (s.h üksikvanem) ning sündinud lapse rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on lapse sünni hetkel Toila vald ja 50% ulatuses, kui ühe lapsevanema ning sündinud lapse rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on lapse sünni hetkel Toila vald.

Eesmärgiks saada mõlemad lapsevanemad Toila valla rahvastikuregistrisse. Oluline, et lapse sündimise hetkel rahvastikuregistrijärgseks elukohaks oleks Toila vald.

Muudetud on matusetoetuse maksamise aluseid. Matusetoetuse saamiseks ei pea esitama surmatõendi ning toetuse maksamise aluseks on kuludokumendid. Toetus makstakse välja isikule, kes matust korraldab. See väldib olukorda, et toetus makstakse inimesele, kes matust tegelikult ei korralda.

Määruse tunnistatakse kehtetuks Toila Vallavolikogu 21.02.2018.a. määrus nr 7 „Sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksamise kord”.

Määrus jõustus 1. jaanuarist 2020.

18. detsembri istung

Võeti vastu otsus Omaosaluse tagamine projekti „Toila ja Voka aleviku tänavalgustuse taristu renoveerimine“ elluviimiseks.

Toila Vallavalitsus esitas oktoobris 2019. aastal Keskkonnainvesteeringute Keskusele taotluse „Toila ja Voka aleviku tänavalgustuse taristu renoveerimine“ projekti elluviimiseks. Projekti kogumaksumus on 950 714,40 eurot, millest toetusosa 541 907,21 eurot ja omfinantseering 408 807,19 eurot. Vastavalt meetme määrusele tuleb esitada omafinantseeringu tagamise kinnitus juhul, kui seda ei ole kajastatud eelarvestraateegias. Toila valla eelarvestraateegias on projekti omafinantseeringuks arvestatud 300 000 euroga.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 8 ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 28 lõike 3 alusel ning tulenevalt vajadusest viia ellu projekt „Toila ja Voka aleviku tänavalgustuse taristu renoveerimine“ otsustas Toila Vallavolikogu tagada projekti „Toila ja Voka aleviku tänavalgustuse taristu renoveerimine“ omafinantseeringu olemasolu eelarveaastateks 2020-2021 kuni 410 000 eurot.

29. jaanuari istung

Päevakorras oli Toila Vallavolikogu 27.06.2018. a määruse nr 18 „Riigieelarvest rahastatava puudega lapse hooldajatoetuse vahendite kasutamise tingimused ja kord” muutmise.

Muudatuse kohaselt makstakse 3–18-aastasele sügava puudega lapse hooldajale toetust kaheksa riikliku puuetega inimese sotsiaaltoetuse määras, milleks on 51,20 euro ja 3–18-aastasele raske puudega lapse hooldajale toetust 60% kaheksast riikliku puuetega inimese sotsiaaltoetuse määrast, milleks on 30,72 euro.

Raske ja sügava puudega laste ning täiskasvanute hooldajatoetused on edaspidi ühesugused.

Hetkel kehtib:

1) 3–18-aastasele raske puudega lapse hooldajale, kes ei saa töötada puudega lapse kasvatamise tõttu 16 eurot;

2) 3–18-aastasele sügava puudega lapse hooldajale, kes ei saa töötada puudega lapse kasvatamise tõttu 26 eurot.

Muudatus jõustus 1. jaanuarist 2020.

TVL

Käesolev aasta on Toila valla haridusvaldkonna jaoks oluline. Nii Kohtla-Nõmme Koolis kui ka Toila Gümnaasiumis on arengukava koostamise aeg. See tähendab, et peame analüüsima oma koolide senist tegevust ausalt ja tulevikku vaatavalt. Kas tänane kool on see, millist me tegelikult tahame? Millised võiksid olla meie koolide suunad, eesmärgid ja

vajadused, et tagada jätkusuutlikkus ja kvaliteet? Need on küsimused, mille ees me täna oleme ja ühiselt vastuseid peame leidma. Kindlasti vajab eraldi tähelepanu Toila Gümnaasium. Kuidas jätkata, kui meist 20 km raadiuses asuvad kaks riigigümnaasiumit? Antud küsimuses toimub 31. märtsil Ida-Viru haridusklastri eestvedamisel Ida-Virumaa gümnaasiumiharidust puudutav

seminar, kuhu kõik huvilised on oodatud kaasa mõtlema. Täpse info seminari toimumise kohta ja päevakava osas paneme peagi Toila valla kodulehele.

Eesmärgiks on edaspidi igas Toila Valla Lehes käsitleda erinevaid vaatenurki ja arvamusi, mis puudutavad meie haridusvaldkonda. Esimene artikkel on Kohtla-Järve Gümnaasiumi direktori

Hendrik Aguri poolt, kes tuleva gümnaasiumi-hariduse seminari valguses toob mõtisklemiseks välja oma nägemuse hariduse jätkusuutlikkusest Ida-Virumaal.

Kerda Eiert,
Toila abivallavanem

Gümnaasiumiharidusest Ida-Virumaal: tugev kodulähedane põhikool nõrga vallagümnaasiumi asemele

Hendrik Agur
Kohtla-Järve Gümnaasiumi direktor

Harjumuse jõud on suur ja inimeste identiteedi ning väärikuse tunne samuti. Kui räägitakse haridusvõrgu reformimise vajadusest, siis seda küll kuuldakse, aga ei kuulata, milleks see vajalik on. Või siis: ega see meid ju ometi puuduta.

Seega igasugune jutt mõne kooli või kooliosa ümberkorraldamisest, liitmisest või sulgemisest on igaühe jaoks valulik. See on seotud emotsioonide ja mälestustega: „Juba minu vanaisa käis selles koolis, mina ja lapsedki ning kõik peab jääma nii nagu on olnud.“

Kahjuks selline arusaam võib pikas plaanis paljugi kahju tekitada. Ajalooline mälu on hea ja vajalik, aga ka ratsionaalne mõtlemine ja arusaamine. Milleks on kool ja kelle huvides? Kas töötajate? Et täpselt samad õpetajad, kes on juba seal kaua olnud, saaksid palju aastaid edasi töötada ja „koormuse täis“? Või on kool õpilase arenguks? Kaasaegses maailmas hästi hakkama saava, kohe-kohe värske ja toimeka noore tulevikutegejale.

Kui need asjad selgeks mõelda, on võib olla lihtsam mõista ja mõtestada, milline ja millise kvaliteediga peaks olema kool. Kas igas külas ja vallas peab olema tingimata gümnaasiumiosa?

Piisab ehk seal kodulähedast tugevast põhikoolist, millel jätkuks jõudu ja ressursi kvaliteetse põhihariduse võimaldamiseks?

Ida-Virumaa vallad peaksid hästi läbi mõtlema, millist eesmärki täidavad nende koolides tegutsevad gümnaasiumiosad. Kas on see traditsioonide jätkamine asja pärast iseeneses (nii on ikka olnud) või on mõni muu kaalukas hariduslik põhjendus?

Kui vaadata Ida-Virumaa vallakoolide gümnaasiumiosade tulemusnäitajaid: kõrgkoolidesse õppima pääsejad, riigieksamite tulemused, vabariiklikel aineolümpiaadidel osalejad ja seal arvestatavaid kohti saavutanud õpilased, siis häid näiteid Ida-Virumaa vallakoolide gümnaasiumiosade põhjal palju ei leidu. Trend on miinusemärgiga. Kahjuks võib tänaste seaduste järgi gümnaasiumi lõpetada kasvõi ühe punktiga riigieksamil (varem 20 punkti sajast). Nii on väikestel gümnaasiumitel vaba voli tõlgendada ka riiklikku õppekava. Kokkuvõttes võib kujuneda nii, et vallagümnaasiumide sisuline kasu on 16–19-aastaste noorte lapsepõlve pikendamine. Selmet nad omandaksid konkurentsivõimelise gümnaasiumihariduse, millega saaks edasi õppima minna tubliduses ülikoolidesse Eestis ja välismaal.

Väga suure vastutuse võtavad vallad koolipidajatena. Vallajuhid tihti arvavad, et kõik on hästi ja n-ö väljastpoolt ei ole neid vaja

tulla õpetama. Mina arvan, et tuleks uhkus alla suruda ja püüda mõista vastutust ja mõnikord ka samm tagasi astuda. Olen jätkuvalt seisukohal, et väikeste gümnaasiumide pidamine ei taga konkurentsivõimelist haridust ja sellise hariduse võimaldamine noortele ei ole vastutustundlik. Väikeste valdade esmaülesanne on tagada kodulähedane kvaliteetne põhiharidus. Las gümnaasiumiharidus koondub sinna, kus on rohkem kompetentsi, võimalusi ja vahendeid.

Konkreetselt ja sisulist haridusvaldkonna tegevuskava ei julge vallad ellu viia, sest tihti on elanikud, ehk valijad muudatuste vastu ja selletõttu on vallajuhid lõksus. Teed valusa aga vajaliku reformi – tagasi ei valita, ei tee midagi erakorralist – võidakse valida kah. Aga pika adreseadmise ajal õpilased õpivad ja kasvavad ning iga aasta on noortele tähtis ning seda ei tohiks kaotada.

Tihti on vallaelanikud seisukohal, et gümnaasium peab olema ja jääma, sest seal kus on gümnaasium, käib ka elu. Säilib inimeste usk, et paik on eluvõimeline. See on nagu surnud ring. Kas gümnaasiumit on ikka vaja pidada selleks, et oleks aktiivne kohalik elu? Minu arvates see lähenemisviis ei ole õige. Gümnaasiumi eesmärgiks on õppia areng – konkurentsivõimeline ja elus hästi hakkama saav noor inimene, kes saab hea hariduse, et elada õnnelikult ja panustada

targalt ühiskonda tagasi. Ka gümnaasiumiosa rahastamismudel ei toeta sugugi väikese gümnaasiumiosa pidamist. Üliväikese gümnaasiumiosaga 1.–12. klassiga täistsüklikkoolis, kus gümnaasiumiõpilasi on alla saja, rahastatakse gümnaasiumiosa pidamist põhikooli arvelt ja see on fakt.

Koolivõrgu korraldamisel on laiem mõju ning väikese õpilase arvuga gümnaasiumiosa pidamise lõpetamine annaks paremad võimalused põhihariduse tugevdamiseks. Mina soovitan kaaluda Ida-Virumaa valdadel võtta esimesel võimalusel vastu otsused gümnaasiumiosade sulgemiseks, hiljemalt ühe-kahe aasta jooksul. Iga aasta on noorte elus tähtis ja väiklane oleks saabuvate valimiste tõttu asjaga venitada. Riigigümnaasiumid on Ida-Virumaale loodud ja täies elujõus selleks, et pakkuda siinsetele noortele kvaliteetset haridust. Väikeste gümnaasiumiosade aeg on ümber ja seda tuleks mõista. Transport maakonna siseselt ei ole gümnaasiumiealisele inimesele enam takistuseks.

Praegused katsetused turgutada väikeseid gümnaasiumiosi „imesuundadega“ on gümnaasiumihariduse kvaliteeti ja tegelikke eesmäärke silmas pidades silmakirjalikud. Millised suunad, millised klassid? See on eilne päev. Spordi, korvpalli, riigikaitse jne. See ei ole enam tänapäevane gümnaasium ega kaugeltki mitte gümnaasiumi ülesanne. Sulepeast välja imetud

„suundade“ vahvad pealkirjad, et millegagi meelitada noori oma kooli juurde. Kes ja millise kompetentsiga on need õpetajad, kes väikestes kohtades imeliste nimetustega kursusi annavad? Siin on palju küsitavusi.

Kus on majandus, ettevõtlus, psühholoogia, loodusteadused ja kümned ning kümned praktilised valikud, mida suudavad pakkuda suuremad riigigümnaasiumid? Moodsates riigigümnaasiumides ei ole enam mingisuguseid klasse. Õppekorraldus on dünaamiline ja palju valikuid pakkuv. Vallajuhid, palun olge vastutustundlikud. Aga õpilased, teie avage silmad ja vaadake, mida pakuvad koolid teie vallapiiridest kaugemal. Gümnaasiumis õppimisel ei ole kaugus koolist enam oluline. Tähtis on haridus ja selle kvaliteet, mille te saate, sest sellest sõltub teie edasine elu – õnn, harkama saamine ja elutee.

Toon näite. Kui Ida-Virumaa mõnes väikeses gümnaasiumis sooviks mõni gümnaasiumi teise aasta õpilane korea keelt või investeerimise aluseid õppida ja mõned teised õpilased samal ajal süvendatult astronoomiat või elu keemiat, siis vaevalt neid soove suudetaks väikeses gümnaasiumis täita. Põhjuseks on õpilaste vähesus, mis kahandab valikute võimaluse minimaalselt. Kujutage ette, et 10. klassis õppival kaheksal õpilasel on kaheksa erinevat soovi ja huvi valikainete valikuks. On ju selge, et

igale õpilasele ei ole võimalik palgata õpetajat kursuse andmiseks. Järelikult soovitud kursust ei avata ja sellega on jutt lõppenud. Suures koolis on tõenäosus, et neile kaheksale valikule on ka teisi huvilisi nii, et õppegrupi suuruseks tuleb 10–15 huvilist ja sel juhul saabki õppegrupi avada. Seega väikestes gümnaasiumides puudub valikute võimalus ja see on probleem. Sellega ongi erinevate koolide õpilased kohe eba võrdses seisus. Näiteks Viljandi gümnaasiumis on võimalik valida 61 valikkursuse vahel. Kohtla-Järve uues riigigümnaasiumis 51 valikkursuse vahel, aga võimalused avarduvad veelgi.

PISA 2018 tulemuste poolest, millega mõeldetakse just põhikooliõpilaste tulemust, on Ida-Virumaa kõikides valdkondades Eestis viimasel kohal. Ehkki see on Euroopa ja Venemaa mõistes keskmisel tasemel, siis Eestis siiski viimasel. Aga miks mitte kasvõi Eesti keskmisel? Seega tuleb KOVide ressursid suunata Ida-Virumaal tugeva kodulähedase põhihariduse pakkumisele. Noored peavad saama parima võimaliku hariduse. Riik on tulnud siia, et pakkuda uute riigigümnaasiumidega tugevat gümnaasiumiharidust ja ma arvan, et on põhjust usaldada riiki. Kohalikel omavalitsustel tuleks olla kindlameelne ja teha vajalikud otsused, et saaksime olla ka Ida-Virumaal võrdselt ülejäänud Eestiga maailma tipus.

Toila Gümnaasium sai oma kooli laulu

Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel 20. veebruaril kõlas esmakordselt avalikult tellimustööna valminud Toila kooli laul. Laulu sõnade ja viisi autor on Toila Gümnaasiumi endine õpetaja Anneli Lamp, kelle lapsed on õppinud samuti meie koolis. Aktusel tänati autorit tänukirja ja kooli meenetega. Anneli Lamp sõnas peale laulu esmaettekannet, et mõttes seda kirjutades oma endisele koolile ja sellele, kuidas see kogu koolipere esituses kõlada võiks. Ja laul kõlas tõesti võimsalt.

Muusikatundides harjutades sai selgeks, et laulu ulatus on sobiv nii algklassiõpilasele kui abiturientidele. Loodetavasti saab kooli laul omaseks ka meie viistlastele. Tekstis on viiteid nii kohaliku koolihariduse pikale ajaloole kui kooli püsijäämisele, aga viidatakse ka kooli motole „Orust tippu!“, sest siin antav hea haridus on see, mis õpilasi tulevikus tippu viib.

Signe Ilmjärv,
Toila Gümnaasiumi direktor

Vabariigi aastapäeva aktusel kõlas esmakordselt Toila kooli laul, kuid üritusel toimus muudki põnevad. Fotod: Toila Gümnaasium, toila.edu.ee

Toila kooli laul
Sõnad ja viis: Anneli Lamp

*Röömsate sammude kaja
toob siia, kus ootab me kool.
Ammugi tuttavas majas,
kel algus, kel lõpp, kellel pool.*

*Refrään:
Sest see on me kooli lugu,
siit algab me tippu tõus,
meid saadab pikk ajalugu
ja kannavad tarkus ning jõud.*

*Julgete jalgade sammud
me kaunil ja paepealsel maal
on siin astunud ammu
ja edasi astuvad ka.*

Refrään: Sest see on me...

*Teadmiste tugevad tiivad,
tulevik, mis meie jaoks,
suurde maailma viivad,
kuid kooliaeg meelest ei kao.*

Refrään: Sest see on me...

KULTUURIKALENDER

- 12. märtsil** 19.00 Saka Rahvamajas emakeelepäeva kontsert „Ilus emakeel“. Esineb Kaire Rapur. Pääse: 5 €.
- 13. märtsil** kell 17.00 klubiõhtu Kohtla-Nõmme Rahvamajas. Klubiõhtu külaline on Marina Kaljurand. Sissepääs tasuta.
- 13. märtsil** 19.00 Erki Pärnoja Soolotuuri Toila Seltsimajas. Piletimüük toimub kontserdi eel kohapeal. Pilethinnad 5-10 €.
- 14. märtsil** 16.00 dokumentaalfilm „Fred Jüssi olemise ilu“ Toila Seltsimajas. Piletid müügil kohapeal. Tavapilet: 5 €, sooduspilet: 3,50 €.
- 14. märtsil** 19.00 dokumentaalfilm „Fred Jüssi olemise ilu“ Kohtla-Nõmme Rahvamajas. Tavapilet: 5 € Sooduspilet: 3,50 €. Avatud kohvik!
- 14. märtsil** 20.00 tantsuõhtu Saka Rahvamajas. Ansambel VIVA-LAVITA. Pääse: 10 €. Laudade broneerimine tel 5301 1031 Ren-na.
- 18. märtsil** 18.45 Toila valla 3x3 võrkpalli III etapp Voka spordihoones. Osaleda võivad kõik inimesed, kes töötavad, õpivad, elavad või on sisse kirjutatud Toila valda. Osavõtutasu 5€ mängija Toila valla koolide õpilastele osalemine tasuta! Registreerimine emaili teel: Andrus.Lehsimets@toila.ee Kohapeal registreerimine 18.45–19.00
- 19. märtsil** 18.00 Salongiõhtu Toila Seltsimajas. Paastukuu Salongiõhtu külaline on laulja, kitarrist, endine poliitik, ajakirjanik ja kirjanik Mikk Raud. Nagu ikka, on avatud ka Salongikohvik! Sissepääs prii!
- 22. märtsil** Selgeltnägijate tuur Voka Rahvamajas. Algas 18.00 „Eesti selgeltnägijate tuleproovi“ parimad selgeltnägijad, maagid ja nõiad ootavad Teid kohtuma! Toimuvad eravestlused ja grupiseansid! Pilet 15€
- 27. märtsil** 19.00 filmiõhtu Kohtla-Nõmme Rahvamajas. Lauri Randla komöödia „Hüvasti, NSVL“ on film Tarkkinenide pere värvikast elust Eestis nõukaaja viimastel aastatel. Tavapilet: 5 €, sooduspilet: 3,50 €. Avatud kohvik! Ettetellimine helistades: 5786 9113.
- 28. märtsil** 18.00 filmiõhtu Voka Rahvamajas. Lauri Randla komöödia „Hüvasti, NSVL“ on film Tarkkinenide pere värvikast elust Eestis nõukaaja viimastel aastatel. Tavapilet: 5 €, sooduspilet: 3,50 €.
- 29. märtsil** 18.00 teatriõhtu Kohtla-Nõmme Rahvamajas. Teater KaRaK Ter etendusega „Igaühele oma“. Piletid juba müügis! Helista 33 25174 või 5698 5434. Avatud kohvik.
- 10. aprillil** 19.00 JÄÄÄÄRE kevadtuur Toila Seltsimajas. Piletid eelmüügis Piletilevis: täispilet (10,50 €), Õpilane/tudeng/pensionär (8,50 €), Erivajadustega klient (7,50 €), Laps 7-15 (7,50 €) ja enne kontserdi algust kohapeal. Avatud kohvik.

HUVITAV

Mereharidus saab alguse lapsepõlvest

Voka lasteaias Naksitrallid toimus 12. veebruaril talendihommik, kus iga laps osales vabal teemal. Seekordsel Talendipäeval astusid üles 21 julget last, keda juhatsid sisse Siim Otto ja Henri Aps Toila Gümnaasiumist.

Merepäästehuviline Albert E. Luus tutvustas kõigile erinevat tüüpi päästeveste ning tõi välja nende plussid ja miinused, lisaks said vabatahtlikud neid Albert E. juhendamisel selga proovida. Ehk siis kasvatame järelkasvu, kes ka päästevesti kandmise olulisust igal sammul meelde tuletaksid.

Aitame inimesi merel!

Tulevane merepäästja.
Foto: Berit Paun

TASUB TEADA

Võimalus taotleda puuetega inimese eluaseme kohandamist

Toila vald osaleb projekti „Puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamine“ III taotlusvoorus, mille raames kohandatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi ja vallaelarveliste vahendite toel erivajadusega inimese eluruumid nende vajadustele vastavaks.

Projekti raames on võimalik kohandada koduseid liikumisteid (nt eluruumi sissepääs, hoone välisukse ja eluruumi vaheline käigutee, hoonesse ja selle territooriumile sissepääs), hügieeniruumi ja kööke.

Eluruumi kohandamist saab taotleda, kui isikul on tuvastatud puude raskusaste puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse mõistes ja tal on sellekohane kehtiv otsus.

Taotlused koos lisadokumentidega tuleb esitada hiljemalt 30.04.2020 Toila vallavalitsuse meiliaadressil toilavv@toila.ee (digitaalselt allkirjastatud) või postiaadressil Pikk 13a, Toila alevik, 41702 Toila mägusõnaga „Puuetega inimeste eluaseme kohandamise toetus“. Samuti võtavad kohtlasi vastu elukohajärgsed Toila vallavalitsuse teenuspunktid Kohtla-Nõmmel ja Kohtlas. Taotlusvormi leiab Toila valla kodulehelt või saab kätte teenuspunkti.

TVL

Julie Laur,
lasteaias Naksitrallid direktor

Huvi tõstmine inseneriteaduste vastu; tehnoloogilise kirjaoskuse, probleemilahendamise- ja programmeerimisoskuse arendamine; digiõppe kasutamine – need on võimalused 21. sajandi oskuste omandamiseks. Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus (HITSA) toetab haridustehnoloogiat, kus pedagoogika ja tehnoloogia koos soodustavad õppimist.

HITSA avas 2019. aastal ProgeTiigri programmi seadmete taotlusvooru. Osalesime – esitasime rahastustaotluse koos tegevuskavaga. Olime õnnelikud toetusesaajad ja juuniks olid juba vahendid soetatud.

Haridusastutusse jõuab järjest rohkem haridustehnoloogiat, kes arendavad digiõppe alast tegevust, nõustavad ja toetavad õpetajaid ja õppijaid. Pidime meiega õpetajatena kõigepealt ise õppima hakkama. Traditsioonilisel teadmistepäeval „Tere, laste-aed!“ mänguhommikul olid Muhv, Kingpool, Sammalhabe ja Hiireke need, kes lastelegi uusi roboteid tutvustasid. Käisime ise Tarekese lasteaias digivahendeid ja nende kasutamise seotud töökorraldust kaemas. Tarekese õpetajad tulid Vokka ja õpetasid MatataLab'i, Dash ja Dot ning LEGO WEDO robotite programmeerimist. Projektirahastuse toel saime kolme erinevat liiki roboteid (neli tükki) ja omaosalusena soetasime neli tahvelarvutit. Eelnevalt oli meil olemas neli BeeBot'i. MatataLab komplekt võimaldab õppida programmeerimist läbi mängulise ning käelise tegevuse. „Majakale“ koodi õi-

Naksitrallid avastavad digimaailma. Foto: Mariet Aps

gesti ladunud laps saab kohese eduelamuse, sest ta näeb „roboti“ liikumise teekonda ja soovitud punkti jõudmist.

Saime soetada Dash ja Dot põrandaroboteid, mida juhitakse tahvelarvuti ja äpi abil. Robotid annavad tagasisidet värvi ja heliga. Küljes on kolm mikrofoni, kaugusandurid jms. Lisaks saab Dash oma pead liigutada. Tahvelarvutiga saab roboteid programmeerida liikuma kindlal rajal, laaduriga tõstma vastavat tähe- või numbriklotsi, viskama palle nt korvi jne. Lapsed õpivad mänguliselt ja loovalet erinevaid probleeme lahendama, areneb loogiline mõtlemine ja eeldused programmeerimisega alustamiseks. Lego on iga 5–7-aastase poisi unistus. Kui laps järgib täpselt juhiseid, siis tema legoklotsidest robot hakkab liikuma. Ja kui koolieeliku huvi tähtede kokkulugemise vastu ilmnes alles legorobotit juhtides, siis õpetaja võis rõõmustada – töö sai tasuta ja see kandis vilja!

Punaste Nakside (5–6-aastased) isadepäeval oli neli erinevat tegevuskeskust, kus sai uudistada peredega kõiki robotika-

vahendeid. Mõne robotiga sai joonistada, teisega jälle isadepäeva pitsaks vajalikke toiduaineid koguda. Dash'iga tehti muinasjuttu ja Lego klotsidest roboti programmeerimine õnnestus esialgu vist vaid tänu pereisadele.

Ka Toila Gümnaasiumi algklasside õpetajaga on vahendite jagamine kokku lepitud. 1. klassi lapsed said talvisel koolivaheajal lasteaias robotikavahenditega tegutseda. Loomulikult õpilaste loovus loksas eriti Lego WeDO-st erinevaid roboteid luues ja programmeerides (aitäh isale, kelle inseneritehniline mõtlemine loomisel abiks oli!) või Dash'ile tegevusi välja mõeldes!

Jaauanuaris koostasid Naksitrallide õpetajad (lõimides eri ainevaldkondi ning arvestades lasterühma eakohaseid oskusi) programmeerimist sisaldavaid tunnikavu. Robo Mikkude ja Mannide pidu oli lustiline. Tänu kodu toetusel valminud kostüümidele ka kirev!

Kõige enam oleme kasutanud ikkagi Bee Botte. Need on suurepärased vahendid, mida loovalet kujundades („kostü-

meerides“ teiseks tegelaseks või pliiatsit külge teipides joonistama või muusikasse „tantsima“ programmeerides) saab mänguliselt kõne ja jutustamisoskuse arenguks kasutada. Lisandub oluline oskus oma järjekorda kannatlikult oodata. Kes osavamad, siis nemad saavad kaaslasti juhendades õpitut edasi anda. Toila valla kolme lasteaias töötajate kogemuspäevadest 2019. aastal kasvas välja n-õ õpetajavahetuse projekt. Selle raames on Naksitrallide õpetajad Bee Bot'te juba ka Naerumere ja Kohtla-Nõmme lasteaias läbiviidud õppe-tegevustes kasutanud.

Arvan, et tehnoloogiaharidus ehk mänguliste robotitega teadmiste saamine on ja jääb lasteaias kontrollituks. Õpetame turvalist digivahendite kasutamist. See on võimalusterohke ja põnev valdkond, mis ärgitab õpetajat katsetama ja pidevalt uut õppima. Ülitore oleks leida programmeerimisest huvitunud, oma teadmisi ja aega lastega jagada soovivat inimest, kes valmis lasteaias robotikaringi ellu kutsuma ja seda vedama!

Vaprusehormeste töötuba lasteaias Naksitrallid

15. oktoobril kutsusime Punaste Nakside lapsevanemaid esimest korda meisterdama vaprusehelmeid.

Vaprusehelmed on mõeldud lastele, kellel on raske krooniline haigus ning helmekeesse helme- te kogumise aitamise jaoks lah- ti mõtestada oma haigust ja ravi kulgemist. Iga helmes näitab, et laps on ületanud haigusega seotud raskuseid, sh raviprotseduuridega vapralt hakkama saanud. Ravi lõppedes saab laps viimase helme, kee seotakse kokku ning see jääb tähistama üht rasket, kuid tähenduslikku perioodi tema elus.

Kuigi põhjus, miks me sel õhtul kokku kogunesime, oligi võib-olla natuke kurb, siis hea muusika saatel ja toredate inimestega oli täitsa mõnus hea eesmärgi nimel meisterdada. Iga helme voolimisse sai pandud kuhjaga soojust ja armastust, et väikestel vapratel lastel seda vaprust veelgi rohkem oleks.

Helmeid meisterdasime *fimo* savist ning iga osaleja valis endale südame lähedase kujundusega helme. Igal helmel on oma tähendus: näiteks – roheline ussike tähendab ühte haiglanädalat, sinise lillega helme saab laps narkoosi korral, punakollase spiraalikuju-

Eneli Arge ja Vaprusehormeste eestvedaja Ulvi Salundo. Foto: erakogu

lise helme saab laps kiiritusravi korral. Sünnipäeva puhul lisab laps oma helmekeesse kollase naerunäo. Igal kalendrikuul on ka oma sümbol, näiteks oktoobri tähistab vahtralehe kujuline helmes.

Vaprusehormeste algne idee on pärit Ameerikast, kust see on edasi levinud teistesse maadesse. Eestisse on inspiratsioon helme- te meisterdamiseks jõudnud ühe väikese poisi Sandri kaudu, kes oli Saksamaal ravil. Sandrit en- nast enam meie hulgas pole, kuid tema lugu on puudutanud palju- de eestlaste meeli ja südameid.

Saksamaal telliti helme- keesse helmeid Hiinast, kuid

Eestis mõeldi – miks mitte neid helmeid ise teha. Nii ongi saanud alguse vaprusehormete meisterdamine, kus iga helmes valmib armastuse ja südamesoojusega.

Nüüdseks oleme vaprusehelmeid meisterdanud lasteaias juba kahel korral. Kui esimeses töötoas osalesid ainult Punaste Nakside vanemad, siis jõulu- kuine töötuba oli mõeldud laste- aia kõikidele lapsevanematele ja töötajatele – et ikka iga soovija saaks anda oma panuse haigete laste toetuseks.

Mõned mõtted töötoas osalejatelt

Liis: „Hästi armas on, et laste

jaoks tehakse selliseid asju. Samas on kurb, et need lapsed peavad nii palju kannatusi taluma. Mul on hea meel, et saan kuidagi aidata ja nendele lastele rõõmu valmistada.“

Evelyn: „Mulle meeldis see idee. Kodus hakkasime ka helmeid koos lastega plastiliinist tegema. Helme- te tegemisel lähtusin oma lähedasest inimesest suguvõsas. Temale mõeldes valisin, milliseid helmeid tegema hakkas. Väga tore oli üheskoos olla. Sellist töötuba võiks teinekordki teha.“

Oleme veendunud, et head tuleks teha aastaringselt, olene- mata aastaajast. Seega peame juba plaane, millal võiks järgmist ühist töötuba korraldada.

Vaprusehelmed on loodud krooniliste haigustega laste ravi toetamiseks, nende abistamiseks valulike protseduuride ja pikkade raviperioodidega toimetulekul. Eestis on programmiga liitunud hetkel TÜ Kliinikumi ja Tallinna Lastehaigla hematoloogia-onkoloogia osakonna lapsed.

Rohkem infot Facebookis: MTÜ Vaprusehelmed.

Eneli Arge, Anneli Arge,

Punaste Nakside rühma õpetajad